

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.อมร รัชศาสตร์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๑/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยรวมพลัง

สรุปข้อเท็จจริง

๑. เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยรวมพลังไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง

๒. เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๕ พรรคไทยรวมพลังได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองในเรื่องดังต่อไปนี้

๒.๑) การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองจำนวน ๔ สาขา ได้แก่

(๑) ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๗๕ หมู่ที่ ๖ ตำบลหนองไผ่ อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีคณะกรรมการสาขา จำนวน ๑๒ คน

(๒) ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๔ หมู่ที่ ๑ ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา มีคณะกรรมการสาขา จำนวน ๘ คน

(๓) ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๖๕/๒ (ตามแบบ ท.พ. ๒ เป็นบ้านเลขที่ ๑๖๗/๒) ถนนรามวิถี ตำบลบ่อทราย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีคณะกรรมการสาขา จำนวน ๑๐ คน

(๔) ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๑/๓๔๔ หมู่ที่ ๔ ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีคณะกรรมการสาขา จำนวน ๕ คน

๒.๒) การรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิก พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคไทยรวมพลัง (แบบ ท.พ. ๔) หน้า ๑๑๖ - ๑๑๓๕ สมาชิกเลขที่ ๕๗๖ - ๕,๖๗๕ และแผ่นดิสก์เก็บบรรจุรายชื่อสมาชิกพรรคไทยรวมพลัง เลขประจำตัว ๑ - ๕,๖๗๕

๓. เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๕ พรรคไทยรวมพลังได้มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคไทยรวมพลังอีกจำนวน ๔ สาขา โดยมีเลขลำดับของสาขาพรรคและมีที่ตั้งอยู่ในสถานที่เดียวกันกับการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคตามข้อ ๒.๑) โดยต่างกันเฉพาะจำนวนกรรมการสาขาพรรค และที่ตั้งของสาขาพรรค ดังนี้

๓.๑) สาขาตาม ๒.๑ (๑) มีคณะกรรมการสาขา จำนวน ๕ คน

๓.๒) สาขาตาม ๒.๑ (๒) มีคณะกรรมการสาขา จำนวน ๕ คน

๓.๓) ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๖๗/๒ ตำบลบ่อทราย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
มีคณะกรรมการสาขา จำนวน ๕ คน

๓.๔) สาขาตาม ๒.๑ (๔) มีคณะกรรมการสาขา จำนวน ๕ คน

๔. เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือที่ ลต (ทพพ) ๐๔๐๑/๒๘๑๓ ถึงหัวหน้าพรรคไทยรวมพลัง ให้ชี้แจงการจัดตั้งสาขาพรรคไทยรวมพลัง ลำดับที่ ๑, ๒, ๓ และ ๔ เนื่องจากขณะที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำลังพิจารณารายงานฉบับลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๕ อยู่ นั้นพรรคไทยรวมพลังได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคไทยรวมพลังเพิ่มอีก ๔ สาขา โดยมีเลขลำดับของสาขาพรรคตรงกันกับการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคในครั้งแรกและมีที่ตั้งอยู่ในสถานที่เดียวกัน แต่ต่างกันเฉพาะจำนวนคณะกรรมการสาขาพรรคเท่านั้น จึงทำให้เกิดความสับสนว่าพรรคไทยรวมพลังประสงค์จะให้นายทะเบียนพิจารณารับรองการจัดตั้งสาขาพรรคไทยรวมพลังในการแจ้งคราวใด

ต่อมาเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕ พรรคไทยรวมพลังได้ส่งเอกสารและชี้แจงเพิ่มเติมต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง แต่ปรากฏว่าเป็นเอกสารซ้ำกับเอกสารที่ส่งมาครั้งแรก

๕. เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือที่ ลต (ทพพ) ๐๔๐๑/๓๖๖๘ ถึงหัวหน้าพรรคไทยรวมพลัง โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานแล้ว จึงส่งคืนเอกสารตามข้อ ๓ เนื่องจากพรรคส่งเอกสารซ้ำกับเอกสารตามข้อ ๒.๑ พร้อมทั้งแจ้งให้พรรคไทยรวมพลังจัดส่งคำชี้แจงและเอกสารเพิ่มเติม ดังนี้

๕.๑) ส่งสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค ในคราวประชุมครั้งที่มิมติ
รับสมัครสมาชิกพรรคทุกครั้ง และลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมครั้งดังกล่าว พร้อมทั้งรับรองสำเนาถูกต้อง

๕.๒) ส่งใบสมัครของสมาชิกพรรคไทยรวมพลังเรียงตามเลขประจำตัวสมาชิกทุกราย
พร้อมเอกสารประกอบใบสมัคร เช่น สำเนาทะเบียนบ้านหรือสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือ
เอกสารหลักฐานอื่นที่ใช้ประกอบการรับสมัครสมาชิกพรรค

๕.๓) ให้ชี้แจงว่าพรรคไทยรวมพลังได้ดำเนินการรับสมัครพรรคเป็นไปตามข้อบังคับพรรค
หรือไม่ อย่างไร พร้อมทั้งจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และรับรองสำเนาถูกต้องทุกหน้า

๕.๔) ส่งทะเบียนสมาชิกพรรค (แบบ ท.พ. ๔) ตั้งแต่เลขที่ ๑ - ๕๗๕ ซึ่งขาดไป
ตั้งแต่การส่งครั้งแรกตามข้อ ๒.๒ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๕

๖. เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ พรรคไทยรวมพลังได้มีหนังสือถึงนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อขอเลื่อนเวลาส่งเอกสารเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามข้อ ๔ และการรับสมาชิกพรรคตามข้อ ๒.๒ ออกไปถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ หากการดำเนินการเป็นไปได้หรือไม่ อย่างไร พรรคไทยรวมพลังจะได้พิจารณาดำเนินการในหนทางที่เหมาะสมต่อไป

๗. เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ พรรคไทยรวมพลังได้ชี้แจงต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคไทยรวมพลังได้ดำเนินการจัดตั้งและบริหารมาด้วยดี แต่ในปัจจุบันปรากฏว่าเกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นภายในพรรค เช่น กรรมการบริหารพรรคบางส่วนมีความขัดแย้ง กรรมการสาขาพรรคไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร และการดำเนินการด้านเอกสารบางส่วนเกี่ยวกับการรับสมาชิกพรรคและการจัดตั้งสาขาพรรคมีอัตรการทำงานได้ทันตามกำหนด ๑๘๐ วัน และไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยสมบูรณ์ได้

๘. คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานการขอจัดตั้งสาขาพรรคไทยรวมพลังจำนวน ๔ สาขาแล้ว ไม่ปรากฏหลักฐานเอกสารว่าการจัดตั้งสาขาพรรคเป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยรวมพลัง พ.ศ. ๒๕๕๔ หรือไม่ ประกอบกับพรรคไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานการรับสมาชิกพรรคตามข้อ ๒.๒ ที่นายทะเบียนแจ้งให้ดำเนินการในข้อ ๕ ตามกำหนด ซึ่งพรรคไทยรวมพลังแจ้งว่าไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากมีปัญหาภายในพรรคและรับว่าพรรคไทยรวมพลังไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคไทยรวมพลัง ลำดับที่ ๑, ๒, ๓ และ ๔

ดังนั้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรค (คือ ภายในวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๕) พรรคไทยรวมพลังไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกพรรคตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคได้ตามนัยมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ในชั้นการพิจารณาในศาลรัฐธรรมนูญ หัวหน้าพรรคไทยรวมพลังได้ยื่นคำชี้แจงเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ว่าไม่ปฏิเสธข้อกล่าวหาและขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด

บทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง**พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑****๑. มาตรา ๒๕**

“ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขา พรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

๒. มาตรา ๖๕

“พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕

หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ข้อพิจารณา

ปรากฏจากเอกสารหลักฐานต่างๆ สรุปได้ว่าพรรคไทยรวมพลังได้รับการจดทะเบียนจัดตั้ง เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ซึ่งจะครบกำหนด ๑๘๐ วันในวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๕

ตั้งแต่วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๕ พรรคไทยรวมพลังได้รายงานให้นายทะเบียนพรรคการเมือง ทราบถึงการเปิดสาขา และการรับสมาชิก แต่นายทะเบียนพบว่า มีข้อบกพร่องจึงขอให้ชี้แจงเพิ่มเติม หลายครั้ง โดยต่อมาพรรคได้ขอผ่อนผันที่จะส่งเอกสารหลักฐานให้ในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕

แต่ในที่สุดพรรคไทยรวมพลังมีหนังสือชี้แจงต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ว่าพรรคไทยรวมพลังมีปัญหาในการบริหารงานและไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ได้ เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาและให้โอกาสพรรคชี้แจงอีกครั้งหนึ่ง หัวหน้าพรรคก็ได้ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าไม่ปฏิเสธข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมือง

จึงเป็นอันว่าพรรคไทยรวมพลังยอมรับว่าไม่สามารถปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองได้

คำวินิจฉัย

โดยที่หลักฐานของนายทะเบียนและพรรคไทยรวมพลังได้ความตรงกันว่าเมื่อครบกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันจดทะเบียนจัดตั้ง คือ ระหว่างวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๕ พรรคไทยรวมพลังไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ กรณีจึงต้องด้วยมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคไทยรวมพลัง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร.อมร รักษาศักดิ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ